

μητέρα συνοδευομένη υπό του θρόνου αὐτῆς, ἢ δύο μικρὰ περιφερόμενα ὁμοῦ. Ἀπὸ τῆς γενήσεως αὐτῶν τηροῦσι μονήρη διαίταν, ἀν δὲ συλλαβόντες μικρὸν γαλακτοτροφῆσωμεν αὐτὸ δι' ἀμνάδος ἢ αἰγῶς, οὐ μόνον δὲν συνειθίζει εἰς τὸν μετὰ τῆς τροφῆς αὐτοῦ συναγλασμὸν, ἀλλ' ἅμα ἀποθηλάσαν ζητεῖ μέρος ὅπως κρυφθῇ. Ἡ ἀνατροφή τῶν μικρῶν εἶναι δυσκολωτάτη, διότι πολλά, ἅμα στερηθέντα τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν, ἀποτυφλοῦνται ἢ ἀποθνήσκουσι.

Εἰς τινὰ μέρη κυνηγοῦσι τοὺς μόσχους διὰ κυνῶν, ἀλλὰ πολὺ συχνότερον συλλαμβάνουσι αὐτοὺς διὰ παγίδων, τὰς ὁποίας κατασκευάζουσι ὡς ἐξῆς. Κατασκευάζουσι ἐκ θάμνων καὶ κλάδων δένδρων διάφραγμα, ἔχον ὕψος μὲν ἐνὸς μέτρου, μῆκος δὲ 1300 καὶ ἐπέκεινα μέτρων, ἀνά πᾶν δὲ δεκάμετρον ἀφίνοῦσι ὄπας, εἰς ἑκάστην τῶν ὁποίων θέτουσι παγίδα ἐκ σχοινοῦ προσηλωμένην εἰς ἐπίμηκες ξύλον, οὗτινος τὸ μὲν παχύτερον ἄκρον εἶναι καλῶς ἐμπεπηγμένον εἰς τὴν γῆν, τὸ δὲ λεπτότερον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται ἡ παγίς, κεῖται ἐμπροσθεν τῆς ὄπης. Ὁ μοσχοφόρος μόσχος θέλων νὰ διέλθῃ, πατεῖ ἐπὶ μικρῶν τινῶν ξυλαρίων, ἅτινα συγκρατοῦσι τὴν παγίδα κατὰ γῆς, ἐνῶ τὸ ξύλον ὑψούμενον ὄπισθεν περισφίγγει τὸν κόμβον περὶ τὸν πόδα τοῦ ζώου. Ἐκτὸς τοῦ μόσχου, συλλαμβάνονται εἰς τὰς παγίδας ταύτας καὶ ἕτερα ζῶα, εἶναι δὲ σπάνιον οἱ κύριοι τῶν παγίδων οἱ πᾶσαν τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέραν ἐπισκεπτόμενοι αὐτάς νὰ μὴ εὕρωσι παγιδευμένα ζῶα.

Αἱ ἰκτιδὲς ἀνακαλύπτουσι πολλάκις τὰς παγίδας, κατατρώγουσι τὰ συλληφθέντα ζῶα, τῶν δὲ μόσχων διαρρήγνυουσὶ καὶ τὴν κύστιν καὶ διασκορπίζουσι τὸ ἐν αὐτῇ κατὰ γῆς, ὥστε ἀν δὲν κυνηγῶνται καὶ αὐταί, ἀποβαίνουσι ἢ φοβερωτέρα τῶν κυνηγῶν μᾶστιξ. Πολλάκις συλλαμβάνονται καὶ αὐταί εἰς τὰς παγίδας, ἀλλὰ, κόπτουσι διὰ τῶν ὀξέων αὐτῶν ὀδόντων τὸ σχοινίον, διαφεύγουσι. Οὐδὲν ἐκ τῶν ζῶων τρώγει τὸ ἄρωμα τοῦ μόσχου, ὁσάκις δὲ λεοπάραδαις ἢ ἄλλο θηρίον σπαράξῃ μοσχοφόρον μόσχον, ἐξετάζοντες μετὰ προσοχῆς τὸ ἔδαφος δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν μέγα μέρος τοῦ μόσχου.

Ὁ μόσχος νοθεύεται κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους· συνήθως ἐξάγουσι διὰ τῆς ὄπης τὸν μόσχον, ἀντικαθιστῶσι δ' αὐτὸν δι' ἄλλης τινος οὐσίας τὸ χροῖμα τοῦ μόσχου ἐχούσης,

ἧτις ἐρχομένη εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἐν τῇ κύστει ἐνοπολιφθέντος ὀλίγου μόσχου καὶ προσκτωμένη τὴν ὄσμην αὐτοῦ, ὄξει ἐπίσης ἰσχυρῶς, ὡς ἀν εἴ ἦτο καθαρὸς μόσχος. Φαίνεται πολὺ δύσκολον εἰς τοὺς αὐτόχθονας Ἴνδούς ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ δολιεύσωσι τὸν μόσχον, ὅπως αὐξήσωσι τὸ βῆρος τῆς κύστεως, εἴτε προσθέτοντες αἷμα ἀπεξηραμένου τοῦ αὐτοῦ ζώου, εἴτε εἰσάγοντες ἕτερα σώματα, οὔτε τὴν χροιάν κἀν τοῦ μόσχου ἔχοντα.

Τὴν σήμερον κατήντησε τοῦ συρμοῦ νὰ λέγωμεν ἅπαντες ὅτι δὲν ἀγαπῶμεν τὴν ὄσμην τοῦ μόσχου. Ἄλλ' ἐν τούτοις μακροχρόνιος παρατήρησις γενομένη ἐν τοῖς καλλιτέροις μυρεψικοῖς ἐργαστασίαις τῆς Εὐρώπης, ἐπιτρέπει ἡμῖν ὅπως διαβεβαιώσωμεν, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ δημοσίου πρὸς τὸν μόσχον εἶναι μεγίστη. Αἱ μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἀγοραστῶν ζητούμεναι σκευασαίαι εἶναι αἱ περιέχουσαι μόσχον, ἐφ' ὅσον ὅμως ὁ μυρεψὸς διαβεβαιῶσι αὐτοὺς ὅτι δὲν περιέχουσιν οὔτε ἔχνος μόσχου!

Ἡ αὐτοκράτειρα Ἰωσηφίνη ἠγάπα καθ' ὑπεβολὴν τὰ ἀρώματα, πρὸ πάντων δὲ τὸν μόσχον. Τὸ δωμάτιον τοῦ στολισμοῦ αὐτῆς ἦτο πλήρες μόσχου, μ' ὅλας τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ναπολέοντος. Ἔσσαράκοντα πέντε ἔτη παρήλθον ἔκτοτε, διαβεβαιῶσι δ' ὅτι, μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς, ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς οἰκίας πολλάκις ἐπλυνε καὶ ἔβαψε τοὺς τοίχους τοῦ δωματίου τούτου, ἀλλ' οὔτε τὸ ξύσιμο, οὔτε ἡ πλύσις, οὔτε ἡ βαφή ἠδυνήθησαν νὰ ἐξαλείψωσι τὴν ὄσμην τοῦ μόσχου, ἧτις ἐπιμένει τοσοῦτον διαπεραστικῆ, ὡς ἀν εἴ τὸ περιέχον αὐτὴν δοχεῖον εἶχεν ἀφαίρεθῆ μὸλις τὴν προτεραίαν.

Ὁ μόσχος χρησιμεύει ἰδίως εἰς ἀρωματισμὸν τῶν σαπῶνων, τῶν κόνεων καὶ εἰς ἀνάμιξιν μετὰ τῶν βευστῶν κοσμητικῶν σκευασμάτων. Ἡ δικαία φήμη τοῦ γησιῦ σάπωνος τοῦ Windsor τοῦ ἐν τοῖς ἐργαστασίαις τῶν Παρισίων κατασκευαζομένου, ὀφείλεται ἰδίως εἰς τὴν ἠδύτητα τῆς ὄσμης αὐτοῦ τῆς ἐκ τοῦ μόσχου προερχομένης.

Ὁ μόσχος φαίνεται ὅτι ἔχει μεγάλην φήμην ἐπὶ τῶν Σταυροφοριῶν, ἐπειδὴ βλέπομεν αὐτὸν μεταξὺ τῶν λοιπῶν πολυτίμων πραγμάτων, ἅτινα ὁ Σουλτάνος Σαλαδίνος ἔπεμψε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐχρησιμοποίησαν δ' ὡσαύτως αὐτὸν καὶ εἰς φαρ-

μακευτικὰς σκευασαίαις, ὡς καὶ εἰς ταρχίρευσι τῶν νεκρῶν.

Ἄγνοοῦμεν παντελῶς τὰ περὶ τῆς φυσιολογικῆς χρησιμότητος τῆς κύστεως τοῦ μόσχου καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ἐμπεριεχομένου, γνωρίζομεν δὲ μόνον ὅτι ἡ ἔκκρισις εἶναι ἀφθονωτέρα κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ ὄρασμοῦ, ὅπερ ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἔχει χρησιμότητά τινα κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἀναπαραγωγῆς τῶν ζῶων τούτων.

Ἡ ὄσμη τοῦ μόσχου ἀλλοιοῦται, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, διὰ τῆς ἐνώσεως αὐτοῦ μετὰ διαφόρων ὀσμῶν ἢ καὶ ἀόσμων οὐσιῶν. Οὕτως ἡ καφουρά καὶ ἡ βαλεριανὴ μεταβάλλουσι τὴν ὄσμην αὐτοῦ, τὰ δὲ πικρὰ ἀμύγδαλα καταστρέφουσιν αὐτὴν ὅλοσχερῶς. Ὅσάκις λοιπὸν οἱ φαρμακοποιοὶ θέλουσι νὰ καθαρῶσιν τὸ ὄζον μόσχου ἰγδίον, κοπανίζουσιν ἐν αὐτῷ πικρὰ ἀμύγδαλα.

(ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Γ. ΑΚΕΣΤΟΡΙΔΗΣ.

ΜΙΡΑΒΩ.

ΥΠΟ
ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΩ.

(Συνέλ. — 13^ε Φυλλ. III^ε.)

Εἰς ἡλικίαν 21 ἔτους (1770) ἤρξατο συγγράφων ἱστορίαν τῆς Κορσικῆς, καθ' ἣν στιγμὴν πρὸ ὀλίγου εἶχε γεννηθῆ τις. (1) Περίεργον ὄρμημφυτον τῶν μεγάλων ἀνδρῶν!

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὁ πατὴρ του, ὅστις ἐφέρετο αὐστηρότατα πρὸς αὐτὸν, ἐξέφερε τὸ ἐξῆς προγνωστικὸν, «ὁ υἱός μου εἶναι φιᾶλη κεκλεισμένη ἐπὶ 20 ἔτη, ἀν ποτὲ αἰφνιδίως ἄνευ προφυλάξεως ἐκποματισθῇ, πᾶν τὸ περιεχόμενον θὰ ἐξατμισθῇ.

Εἰκοσιδύο ἐτῶν ὦν, ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν αὐλήν. Ἡ κ. Ἐλισάβετ, κατὰ ἕξ ἔτη πρεσβυτέρα, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀν ἦτο ἐμβολιασμένος· καὶ διὰ τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὅλη ἡ αὐλὴ ἐγένετο. — Ὅχι· δὲν ἦτο· ἔφερον ὅμως ἐν ἑαυτῷ τὸ σπέρμα ἐπιδημίας, ἧτις μετὰ ταῦτα κατέλαβε λαὸν ὀλόκληρον.

Μετ' ἄκρας ἐπιφυλάξεως εἰσῆλθη εἰς τὴν

(1) 15 Αὐγούστου 1769.

αὐλήν, ὡς ἰσοῦψὸς ἔχων τὸ μέτωπον πρὸς τὸν βασιλέα. Εἰς πάντας ἐφαίνετο παράδοξος, εἰς πολλοὺς δὲ ἐπαχθής. «Εἶναι εὐπροσήγορος καὶ ἄγριος ἐνταύτῳ ἔλεγεν ὁ πατὴρ του, πτηνὸν ἄγριον τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ κεῖται μεταξὺ 4 πύργων· ἀναστρέφει τοὺς μεγάλους ὡς δέμα φρυγάνων. Ἔχει καὶ τὸ τρομερὸν δῶρον τῆς οἰκειότητος, ὡς ἔλεγεν ὁ μέγας Γρηγόριος. Εἶτα ὅμως ὁ γέρον αὐτὸς καὶ ὑπερήφανος εὐγενῆς προσετίθη. Ἀφοῦ ἐπὶ 500 ἔτη ὑπέφεραν πάντοτε τοὺς Μιραβῶ, οἵτινες δὲν ἐγεννήθησαν ὡς οἱ ἄλλοι, θὰ ὑποφέρωσι καὶ αὐτόν».

Ὁ πατὴρ του, φιλόσοφος ἀγροτικὸς, ἤθελε νὰ λάβῃ τὸν Μιραβῶ μετ' ἑαυτοῦ, ἔχοντα ἡλικίαν 24 ἐτῶν «ὅπως καταστήτῃ ἀγρότην». Δὲν ἐπέτυχε. «Δύσκολον νὰ χαλινώσῃ τις τὸ στόμα τοῦ ἀτιθάσσου αὐτοῦ ζώου!» ἐφώνει ὁ γέρον.

Ὁ θεὸς ἐξετάζων ψυχρῶς τὸν νέον ἔλεγε. «Δὲν εἶναι χείρων τοῦ Νέρωνος, θὰ γίνῃ καλλιῶν τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου. Ὁ μαρκήσιος δὲ προσέθετε. Ἄς ἀφίσωμεν νὰ ὠριμάσῃ ὁ ἄωρος αὐτὸς καρπός».

Ὁ πατὴρ καὶ ὁ θεὸς διήμειβον ἀδιακόπως ἐπιστολάς περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ νέου αὐτοῦ, βίβοντος τοσοῦτον πρὸς τὸν φαυλόβιον βίον. «Ὁ ἀνεψιός σου ὁ *Alai-lay*» ἔλεγεν ὁ πατὴρ «ὁ υἱός σου, κύριε Μαρκήσιε, τῆς Καταιγίδος» ἀπῆντα ὁ θεός.

Ὁ θεὸς γηραιὸς ναυτικὸς, ἔλεγεν «οἱ τριακονταδύο ἄνεμοι τῆς πυξίδος ὑπάρχουσιν ἐν τῇ κεφαλῇ του».

Μετὰ 30 ἔτη ὁ καρπὸς ὠρίμασε. Ἦδη αἱ καινοτομίαι ἤρξαντο νὰ λάμπωσιν εἰς τὸν βαθὺν ὀφθαλμὸν τοῦ Μιραβῶ. Ἦτο πλήρης ιδεῶν. «Ὁ ἀγκέφαλος αὐτοῦ ὁμοιάζει πρὸς πεπληρωμένον κλιβανόν» ἔλεγεν ὁ συνετὸς θεός. Ἐν ἑτέρῳ δὲ τινι στιγμῇ, ὁ αὐτὸς ἔγραψε ταύτην τὴν παρατήρησιν ἀνθρώπου ἐκπεπληγμένου. «Ὅταν διέρχεται τις ἰδέα τὴν κεφαλὴν του, προβάλλει τὸ μέτωπον καὶ οὐδαμοῦ βλέπει.» Ἀφ' ἐτέρου ὁ πατὴρ, ἀπορῶν διὰ τὴν δέσμη ταύτην τῶν ιδεῶν, ἀς βλέπει ὡς ἀστραπὴς, φωνεῖ «Χάος ἐν τῇ κεφαλῇ του ἔχει, βιβλιοθήκην ἀνεστραμμένην, ἱκανότητα θαμβοῦσαν διὰ τῆς ἐπιπολαιότητος. Ἀπερρόφησεν ὅλους τοὺς τύπους, καὶ δὲν γνωρίζει τὴν οὐσίαν!» Προσθέτει δὲ μηκέτι γνωρίζει τὸ πλάσμα του «Ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ ἦτο τερατώδες ἄρσεν ἠθικῶς καὶ φυσικῶς. Ἦδη ἐγένετο ἀνὴρ, ὅλος ἀρτα-

νάχλασις καὶ ἀνατάχασμα. Μωδὸς συρόμενος ἐκ δεξιῶν ὑπὸ τῆς καρδίας, ἐξ ἀριστερῶν ὑπὸ τῆς κεφαλῆς, τὴν ὅποιαν ἔχει πάντοτε τέσσαρα βήματα μακρὰν του.» Μετὰ ταῦτα δ' ὁ γέρον προσετίθη μετὰ μελαγχολικοῦ μειδιάματος καὶ ἀποφασιστικοῦ «Προσπαθὼ νὰ χύσω ἐν αὐτῷ τὰς γνώσεις μου, τὴν ψυχὴν μου καὶ τὴν καρδίαν μου.» Τέλος, ὡς ὁ βεῖος κατελαμβάνετο ἐνίοτε ὑπὸ προκασιχημάτων, φθῶν, ἀνησυχιῶν καὶ ἀμφισβησιῶν, οὕτω καὶ ὁ πατήρ του ἠθάνετο πᾶν ὅ,τι ἐκινεῖτο ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ υἱοῦ του, ὡς ἡ ρίζα τοῦ δένδρου αἰσθάνεται τὸν κλονισμόν τῶν φύλλων.

Τριακονταετής, ὁ Μιραβὼ ἦτο υἱὸς πατρὸς ὀρίσαντος οὕτως ἐαυτὸν. «Κ' ἐγὼ ὡσαύτως, Κυρία, καὶ τοὶ χυδαῖον καὶ βαρὺν μὲ βλέπετε, ἐδίδασκον τριστῆ; ὦν, ἐξεστῆ; ἤμην εἰς ἄσωτος, δωδεκαεστῆ; ὦν, ἀντικείμενον ἐλπίδος, εἰκοσαεστῆ; ἐν πυρπολικόν, τριακονταεστῆ; εἰς θεωρητικὸς πολιτικὸς, τεσσαρακονταεστῆ; εἰς ἀγαθὸς ἀνὴρ.

Τεσσαρακονταεστῆ; ὁ Μιραβὼ ἦτο μέγας ἀνὴρ.

Τεσσαρακονταεστῆ; ἦτο ὁ ἀνὴρ μιᾶς ἐπαναστάσεως.

Τεσσαρακονταεστῆ; εἶδε ἐκρηγνυομένην περὶ αὐτὸν, ἐν Γαλλίᾳ, μίαν τῶν φροδωτέρων ἀναρχιῶν τῶν ἰδεῶν, ἐν αἷς τήκονται αἱ προβεβηκυῖαι κοινωνίαι. Ὁ Μιραβὼ εὐρίσκειτο ἐπὶ κεφαλῆς.

Αὐτὸς οὗτος, σιωπηλὸς ἄχρι τοῦδε, ἐφώνησε τὴν 23 Ἰουνίου 1789 εἰς τὸν αὐλάρχην Βρεζέ «Πηγαίνετε νὰ εἰπῆτε εἰς τὸν αὐθέντην τῆς Γαλλίας κληρυτόμενος ξένος. Οἱ λόγοι οὗτοι ἐχάραξαν τὸ ὄριον μεταξὺ τοῦ θρόνου καὶ τοῦ λαοῦ. Τὴν φωνὴν ταύτην ἐξεπόμευσεν ἡ ἐπανάστασις. Οὐδεὶς ἤθελε τολμήσει τοῦτο πρὸ τοῦ Μιραβὼ, διότι τοῖς μεγάλαις ἀνδράσι δέδοται τὸ προφέρειν τὰς ἀποφασιστικὰς λέξεις τῶν ἐποχῶν.

Βραδύτερον θὰ ἐξεβρίσωσι τὸν Λουδοβίκον δριμύτερον κατ' ἐπιράνειαν, θὰ δειρώσιν αὐτὸν, θὰ χλευάσωσι καὶ θὰ καταβοήσωσιν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἱερῶματος. Ἡ ἐρυθρόπεπλος δημοκρατία θέτουσα τοὺς γρόνθους τῆς ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν του, θ' ἀποτεινῆ πρὸς αὐτὸν βαρείας λέξεις, θὰ τὸν προσαγορεύσῃ *Λουδοβίκον Καπέτον*. Ἡ λέξις ὅμως τοῦ Μιραβὼ ἐφάνη εἰς τὸν Λουδοβίκον ἀποτρέπαιος καὶ πραγματικῆ; Λουδοβίκος Κα-

πέτος, ὕβρις πρὸς τὸ πρόσωπον. *Αὐθέντης*, ὕβρις πρὸς τὴν καρδίαν.

Ἀφ' ἧς τὴν λέξιν ταύτην ἐπρόφερον ὁ Μιραβὼ, κατέστη ὁ ἀνὴρ τοῦ τόπου, ὁ ἀνὴρ τῆς μεγάλης κοινωνικῆς στάσεως, ὁ ἀνὴρ, οὗ τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος ἐκείνου εἶχεν ἀνάγκη, ἦτο δημοτικὸς καὶ οὐχὶ ὀλιγαρχικός· φαινόμενον σπάνιον εἰς παρομοίας ἐποχὰς, ὁ ἰδιωτικὸς αὐτοῦ βίος ἀπεροφῆθη ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ. Ὁνωρίος Ρικέτης, ὁ ἀπολλωλὸς αὐτὸς ἀνὴρ, ἐγένετο περιφανής, ἐπιθυμητὸς καὶ μέγας, ὁ πρὸς αὐτὸν ἔρωσ τοῦ λαοῦ ἀπέβη θώραξ προφυλακτικὸς κατὰ τῶν σοκασμῶν τῶν ἐχθρῶν του, τὸ πρόσωπόν του ἦτο τὸ λαμπρότερον ἐκείνων, πρὸς τὰ ὅποια ὁ λαὸς ἠτένιζε. Οἱ διαβάται ἴσταντο, ὅπουτάν διήρχετο τὰς ὁδοὺς. Κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῆς δόξης, ἐφ' ὧν τῶν γυναικῶν τῶν Παρισίων, τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ ἔγραφον ἀλανθαστῶς τ' ὄνομά του, ὄνομα, ὅπερ πρὸ 80 ἐτῶν, ὁ Σαιντ Σιμόν, ὡς δούξ καὶ πατρίκιος, καταφρονητικῶς ἔγραφε Μιρεβῶ (Mirebaut), ἀγνοῶν ὅτι θὰ ἤρχετο ἐποχῆ, καθ' ἣν τὸ Μιρεβὼ νὰ γίνῃ Μιραβὼ.

Ἐν τῷ βίῳ τινῶν ἀνδρῶν ὑπάρχουσι τινες παραλληλισμοὶ ἐκπληκτικοί. Ὁ Κρόμβελ ἀφανὴς ὢν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἀπελπῆς, ἠθέλησε ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Ἰαμαϊκὴν· αἱ διαταγαὶ Κάρβου τοῦ Α'. ἀνέστειλαν τὴν ἀναχώρησίν του. ὁ πατήρ τοῦ Μιραβὼ, μὴ δυνάμενος νὰ τὸν προστατεύσῃ, ἠθέλησε νὰ τὸν ἀποστείλῃ εἰς τὰς Ὀλλανδικὰς ἀποικίας, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς, διὰ διαταγῆς του, ἐμπόδισε τοῦτο. — Συμπέρασμα. — Ἀφαιρέσατε τὸν Κρόμβελ ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Ἀγγλίας, ἀφαιρέσατε τὸν Μιραβὼ ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Γαλλίας, ἀφαιρέσετε ἴσως ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν ἐπαναστάσεων δύο λαμπετόμους· τίς οἶδεν ἂν ἡ Ἰαμαϊκὴ δὲν ἤθελε σώσῃ Κάρβον τὸν Α'. καὶ ἡ *Barabia* Λουδοβίκον τὸν ΙΣΤ'!

Ὅπουτάν βασιλεὺς τις καταδεδίκασται εἰς θάνατον, ἡ Θεῖα Πρόνοια περιδέει τοὺς ὀφθαλμούς του. Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ἤθελε νὰ ἔχη παρ' αὐτῷ τὸν Κρόμβελ, ὁ τῆς Γαλλίας τὸν Μιραβὼ.

Φαινόμενον παράδοξον· τὰ μεγαλειότερα γεγονότα μιᾶς κοινωνίας συνέχονται μετ' ἐλαχίστων τοῦ βίου ἐνὸς ἀνθρώπου.

Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ βίου τοῦ Μιραβὼ ἐπληρώθη ὑπὸ τῆς ἐρωμένης του Σοφίας, τὸ δευτέ-

ρον ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως. Μετὰ οἰκογενειακὴν καταιγίδα, ἐπῆλθε πολιτικῆ.

Αἱ παρεγκλίσεις τῆς καρδίας του ἐξηγοῦνται ὑπὸ τῶν κλονισμῶν τοῦ βίου του.

Ἰδέτε. Οὐδέποτε αἱ αἰτίαι συνεδέθησαν τόσον στενωῶς μετὰ τῶν ἀποτελεσμάτων. Ἡ τύχη δίδει αὐτῷ πατέρα, ὁ ὁποῖος ἐδίδαξεν αὐτὸν νὰ καταφρονῇ τὴν μητέρα του, μητέρα ἧτις ἐδίδαξεν αὐτὸν νὰ μισῇ τὸν πατέρα· διδάσκαλον τὸν Ποασσῶν, μισοπαῖδα, πρὸς αὐτὸν φερόμενον σκληρῶς, διότι ἦτο μικρὸς καὶ δυσειδίης· ὑπηρετὴν τὸν Γρεβῖνον, τὸν κατάσκοπον τῶν ἐχθρῶν του· συνταγματάρχην τὸν Μαρκίσιον Λαμπέρτ, φερόμενον τόσον ἀσπλάγγως πρὸς αὐτὸν ὅντα νέον, ὅσον ὁ Ποασσῶν ὄντα παῖδα· μητρικὴν τὴν Κυρίαν Παϊλλύ (Pailly), ἧτις τὸν ἐμίσει διότι δὲν ἦτο τέκνον τῆς· γυναῖκα τὴν Κυρίαν Μαρινιά, ἧτις τὸν ἀπεδίωκε, κοινωνικὴν τάξιν τὴν εὐγένειαν, ἧτις τὸν ἀπληροῖτο δικαστὰς τὸ παρλαμέντο τοῦ Βεζανσῶν, οἵτινες τὸν κατεδίκασαν εἰς θάνατον· βασιλέα τὸν Λουδοβίκον XV, ὅστις τὸν ἐφυλάκισεν εἰς τὴν Βαστίλλην. Τοιοῦτοτρόπως πατήρ, μήτηρ, σύζυγος, ὁ διδάσκαλος, ὁ συνταγματάρχης, οἱ δικασταὶ, ἡ εὐγένεια, ὁ βασιλεὺς, δηλαδὴ πᾶν ὅ,τι περιβάλλει καὶ περιφρουρεῖ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀτόμου ἐν τάξει νομίμῳ καὶ φυσικῇ, πρὸς αὐτὸν ὑπῆρξεν ἐμπόδιον καὶ κώλυμα, αἰτία πτώσεως καὶ μωλώπων, λίθος σκληρὸς ὑπὸ τοὺς γυμνοὺς αὐτοῦ πόδας, θάμνος ἀκανθῶν σχίζων αὐτὸν κατὰ τὴν πορείαν του. Ἡ οἰκογένεια καὶ ἡ κοινωνία ὑπῆρξαν αὐτῷ μητρικαί. Καθ' ἅπαντα δὲ τὸν βίον, δύο τινα ἀπῆντησε, θεραπείαν αὐτῷ καὶ ἔρωτα παρασχόντα, δύο τινα ἀνόμαλα καὶ ἄτακτα, μίαν ἐρωμένην καὶ μίαν ἐπανάστασιν.

Μὴ ἐκπλήττεσθε λοιπόν, ἂν διὰ τὴν ἐρωμένην διέρρηξε τοὺς οἰκογενειακοὺς δεσμούς καὶ διὰ τὴν ἐπανάστασιν τοὺς κοινωνικοὺς. Μὴ ἐκπλήττεσθε διὰ νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα ἐν τοῖς ὅροις, οὓς ἀρχικῶς ἐθέμεθα, ὅτι ὁ δαίμων οὗτος μιᾶς οἰκογενείας, κατέστη τὸ εἶδωλον ἀποστάτου γυναικὸς ἀπὸ τοῦ συζύγου τῆς, καὶ ὁ Θεὸς ἔθνους αἰτήσαντος διαζύγιον ἀπὸ τοῦ βασιλέως αὐτοῦ.

Ε'.

Ἡ λύπη ἦν ἐπροξένησεν ὁ θάνατος τοῦ Μιραβὼ ἦτο γενικὴ, παγκόσμιος, ἐθνικῆ. Ἡσθάνετο τις, ὅτι μέρος τοῦ κοινωνικοῦ νοὸς ἀπέ-

πτη μετὰ τῆς ψυχῆς ταύτης. Ἐκπληκτικόν δὲ τι γεγονός συνέβη τότε, ὁ ὀφείλομεν νὰ μνημονεύσωμεν, καὶ θὰ ἦτο εὐθέσια ν' ἀποδώσωμεν αὐτὸ εἰς τὸν θαυμασμόν τὸν παράφορον καὶ ἀπερίσκεπτον τῶν συγγρόνων· τὸ γεγονός ἐδειξεν ὅτι ἡ Αὐλὴ ἐπένηθη ὡς ὁ λαός.

Ἀίσθημα αἰδοῦς ἀνυπερβλήτου καλοῦσε ἡμᾶς ν' ἀναδιψήσωμεν ἐνταῦθα αὐστηρίᾳ τινα, λεπτομερείᾳ αἰσχυρᾶς τοῦ βίου τοῦ ἐξοχου αὐτοῦ ἀνδρῶς, αἵτινες ἄλλως ἐξαφανίζονται ἐν τῷ συνῶν τῶν κολοσσίων αὐτοῦ ἔργων. Ἀπεδείχθη ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του ἡ αὐτὴ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἠλπίζεν ἐπ' αὐτοῦ. Πασίδηλον εἶναι, ὅτι, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ὁ Μιραβὼ πλειστάκις ὀπισθοδρόμησε κατὰ τὴν ἐπαναστατικὴν φορὰν, καὶ κατὰ τινὰς στιγμὰς ἐξεδήλου τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀναχαίτησεν αὐτήν· αὐτὸς, ὁ ὁποῖος εἶχε τόσην ἀναπνοὴν δὲν ἠκολούθει τοῦ λοιποῦ ἀνευ ἄσθματος τὴν ταχέαν πορείαν τῶν νέων ἰδεῶν, καὶ ἀπεπειράθη πολ- λάκις, τυχούσης εὐκαιρίας, ν' ἀναστειλῆ τὸν βόυν τῆς ἐπαναστάσεως αὐτῆς, τῆς ὁποίας ἐχάλκευσε τοὺς τροχοὺς.

Ὁλέθριοι τροχοὶ, οἵτινες κατέστρεψαν τοσαῦτα ἀξιοθέατα πράγματα, κατὰ τὴν διάβασιν!

Πολλοὶ καὶ σήμερον ἔτι προσβεύουσιν, ὅτι ἂν ὁ Μιραβὼ ἦτο μακροβιώτερος, ἤθελε καταστρέψει τὴν κίνησιν, ἣν εἶχε δημιουργήσει· ἤγουν, ὅτι εἰς αὐτὸς καὶ μόνος, ἤθελεν ἀναχαίτησαι τὸν βόυν τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Κατὰ τὴν γνώμην ταύτην, ἐπικυρομένην καὶ ὑπὸ τινος φράσεως, ἦν ὁ Μιραβὼ θνήσκων δὲν ἐπρόφερον εὐκρινῶς, ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐπέφερε τὴν ἀπώλειαν τῆς Μοναρχίας. Ἐὰν ὁ Μιραβὼ ἔζη, ὁ Λουδοβίκος ΙΣΤ' δὲν ἤθελε κατατομηθῆ. Ἐπομένως ἡ 2 Ἀπριλίου 1791 ἐγέννησε τὴν 21 Ἰανουαρίου 1793.

Καθ' ἡμᾶς, καὶ οἱ ἔγοντες τότε τὴν πεποίθησιν ταύτην καὶ οἱ ἔγοντες αὐτήν ἤδη, ὁ Μιραβὼ αὐτὸς, ἂν ἐνόμιζε τοῦτο δυνατόν, πάντες πλανῶνται. Καθαρὰ ὀπτικὴ ἀπάτη παρὰ τῷ Μιραβὼ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις, ὁ ἐμφαίνει ὅτι ὁ μέγας ἀνὴρ δὲν ἔχει καθαρὰν ἰδέαν τοῦ εἶδους τῆς ἐν ἐαυτῷ δυνάμεως.

Ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις δὲν ἦτο ἀπλοῦν γεγονός, ἐνυπῆρχεν αὐτῇ πλὴν τοῦ Μιραβὼ καὶ ἕτερόν τι.

Ὁ Μιραβὼ ἂν ἐξήρχετο, δὲν ἤθελε κενώσει αὐτήν.

Ἐπῆρχεν ἐν τῇ γαλλικῇ ἐπαναστάσει παρελθόν καὶ μέλλον, ὁ Μιραβώ ἦτο τὸ πρῶτον.

Ἴνα ἐνδείξωμεν ἀπλῶς ἐνταῦθα τὰ δύο μόνον ἄκρα σημεῖα, λέγομεν, ὅτι ἡ γαλλικὴ ἐπαναστάσις συνείχετο μετὰ τοῦ Ρισχελιού, ὡς πρὸς τὸ παρελθόν, καὶ μετὰ τοῦ Βονοπάρτου ὡς πρὸς τὸ μέλλον.

Αἱ ἐπαναστάσεις ἔχουσιν ἰδιάζον τοῦτο, ὅτι ἀδύνατον νὰ φοιήσῃ τις αὐτάς, ὅποταν ἐγκυμονῶσι. Ἄλλως τε δὲ, καὶ τὸ ζήτημα ἂν δὲν ὑποτελῆ σπουδαίον, παρατηροῦμεν ὅτι τὰ πολιτικὰ ἔργα, οὐχὶ οἱ ποιήσαντες αὐτὰ, ἀλλ' ἕτεροι δύνανται μόνον νὰ καταστρέψωσι.

Ὁ Μιραβώ τοῦ 91 ἦτο ἀνίσχυρος κατὰ τοῦ Μιραβώ τοῦ 89· τὸ ἔργον του ἦτο ἰσχυρότερον αὐτοῦ.

Προσθετόν δὲ καὶ ὅτι οἱ ἄνθρωποι ὡς ὁ Μιραβώ δὲν εἶναι αἱ κλειδὲς δι' ὧν δύναται τις νὰ κλείσῃ τὴν θύραν τῶν ἐπαναστάσεων, εἶναι μᾶλλον ἢ στρόφιγγις περὶ ἣν στρέφεται, ὅπως ἀνοιχθῆ ἢ κλείσῃ. Ἴνα κλείσῃ τις τὴν ὀλεθρίαν ταύτην θύραν, πρὸς τὴν ὁποίαν συνωθοῦνται ἀδιακόπως πᾶσαι αἱ ἰδέαι, πάντα τὰ συμφέροντα, τὰ πάθη, πάντα κακῶς ἔχοντα ἐν τῇ κοινωνίᾳ, πρέπει νὰ μεταχειρισθῆ ξίφος, ἀντὶ μανδάλου.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΑΔΕΛΦΟΥ ΠΑΡΑΙΝΗΣΕΙΣ.

(Συνέχεια τῆς φύλλ. 1Α΄.)

Ἐπειδὴ δὲ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς εἰσι πολὺτιμα, ἐπιμελοῦ νὰ διατρέξῃς αὐτὰ, μετὰ τῆς ἐδεχομένης ὠφελείας (α)· καὶ ἐνόσω οἱ χαρακτῆρες ἐντυποῦνται εὐκόλως, πρέπει νὰ διακοσμήσῃς τὸ μνημονικόν σου μετὰ πράγματα ἀξιότιμα ὡς ἐφόδια τοῦ ὑπολοίπου βίου σου (β)· αὐξάνει δὲ τὸ μνημονικόν διὰ τῆς γυμνάσεως.

Μὴ ἀποσβέσῃς ἐπομένως καὶ τὸ φιλοπερίεργον, τὸ ὁποῖον εἶναι τοῦ γένους σου ἐξαιρετικὸν ἰδίωμα (γ)· πλὴν νὰ τὸ κατευθύνῃς μόνον πρὸς

(α) Μένειτο νέος ὡν εἶτι γέρον ἔση ποτέ.

(Φερεικρῆτης).

(β) Ἐρῶδιον εἰς τὸ γῆρας ἀεὶ κρατεῖται.

(Τιμοκλής).

(γ) N' et eigne point le sentiment de la curiosité; faut seulement le conduire et lui donner un bon objet.

(Mme Campan).

τὰ σεμνὰ καὶ καθήκοντα. Καὶ ἐπειδὴ ἡ περιέργεια εἶναι ἀρχὴ γνώσεως, ποδηγέτης ἀπάγων ὅσον τάχιστα εἰς τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν καὶ κοσμιότητα, καὶ ἔμφυτος κλίσις προηγουμένη πάσης μαθήσεως, διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀναχαιτίσῃς διὰ τῆς ὀκνηρίας καὶ νωθρότητος.

Ἄν δυνήθῃς νὰ διαρρυθμίσῃς τὴν φαντασίαν σου καὶ νὰ τὴν καθυποτάξῃς εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον, τότε θέλεις ἀπκρίσει τὴν καλὴν κατάστασιν καὶ εὐδαιμονίαν σου. Αἱ γυναῖκες ἄγονται καὶ φέρονται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀπὸ τὴν ἰδίαν φαντασίαν των· ἐπειδὴ αὐταὶ ἐνασχολοῦμεναι εἰς φροντίδας· μηδαμινὰ; καὶ οὐδενὸς λόγου ἀξίας, οὔτε τὴν βελτίωσιν τῆς τύχης των, ἀλλ' οὔτε τὴν οἰκονομίαν τῆς οἰκιακῆς των καταστάσεως ἐπιφορτίζονται, καὶ διὰ τοῦτο εἰς οὐδὲν ἄλλο ἐπιρρέπουσιν, εἰμὴ εἰς μυθιστορίας (α), στολὰς καὶ θεάματα, γινόμεναι τῶν ἡδονῶν εὐτελεῖ ἀνδράποδα· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀγωγή σου διαφέρει τῆς συνήθους τῶν γυναικῶν ἀγωγῆς, ἐλπίζω νὰ διακανονίσῃς τὴν φαντασίαν σου καὶ τὴν καθυποβάλλῃς εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ εἰς τὴν ἀλήθειαν. Δὲν μὲ λανθάνει ὅτι θέλεις περιορίσει τὰς ἡδονὰς σου, ὅταν κανονίσῃς τὴν φαντασίαν σου, καθότι ἐκ ταύτης πηγάζουσιν αἱ ἡδοναί, καὶ τότε πόσων δυστυχημάτων θὰ ἦσαι ἀπηλλαγμένη, ὅταν φυλάξῃς δηλαδὴ τὸν κανόνα τούτων ἀδιάσειστον! Ἡ φαντασία μας εὐρίσκειται μετὰξὺ ἡμῶν καὶ τῆς ἀληθείας. Ὅπου δὲ ἡ φαντασία κυριεύει ἐκεῖ ὁ ἔρθὸς λόγος δὲν τολμᾷ νὰ εἰσχωρήσῃ, οὔτε θεωροῦμεν τὰ πράγματα εἰμὴ κατὰ τὴν ἀρέσκειαν ἐκείνης. Ὅσοι, κακῇ τύχῃ, ἔγειναν τῆς φαντασίας αἰχμάλωτοι,

(α) Ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ μυθιστορημάτων, ἂν καὶ πολλοὶ πολλὰ/οὐ ὑπερ αὐτῶν ἔγραψαν καὶ πολλοὶ κριτεπολέμησαν τοὺς πρῶτους, ἀκολουθεῖ νὰ σοὶ προσθέσω τὴν ἐξῆς γνώμην, τὴν, κατ' ἐμὴν ἰδέαν, λίαν ἐπιτυχῆ καὶ ἀξιόλογον.

« A l'âge où le jugement n'est pas encore formé, où les premières idées sont excitées par la vague des sensations, il faut avec soin préserver les filles de la lecture des romans; qu'une mère aille courage d'y renoncer elle-même. — Je dis le courage parce qu'il en existe beaucoup qu'elle peut regretter de ne point lire. Mais n'aurait elle pas de bien plus justes regrets si elle ne préservait pas sa fille de l'attrait de ces lectures qui peuvent sans danger charmer quelquefois les loisirs d'une femme formée, tandis qu'elles peuvent porter l'atteinte la plus funeste aux idées et à l'instruction d'une jeune personne? Une mère doit donc s'interdire totalement ce genre de lectures.»

(Mme Campan).

ἐκείνοι δοκιμάζουσι τῆς δυναστείας τῆς τὰ βάρβαρα καὶ τὰς πικρίας. Διὸ εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτον, ἂν εὐρίσκετο τρόπος νὰ πραγματευθῶμεν μετ' αὐτῆς συνθήκην ἀπαράβατον· δηλαδὴ νὰ παρέχῃ ἡμῖν τὰς ἡδονὰς τις καὶ οὐχὶ τὰς πικρίας τῆς. Τέλος οὐδὲν πρὸς τὴν εὐζωίαν τόσον ἀντίκειται, ὅσον ἡ ζῶηρὰ καὶ κσαυτηριασμένη φαντασία.

Καὶ ἀνωτέρω τὸ εἶπα, καὶ πάλιν τὸ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνῃς ὀρθὰς περὶ τῶν πραγμάτων ἰδέας ἵνα καὶ αἱ κρίσεις σου ὦσιν ὀρθαί. Πρέπει νὰ μὴ κρίνῃς καθὼς κρίνει ὁ χυδῆρ λαός, νὰ μὴ ἦσαι δούλη τῆς κοινῆς ὑπολήψεως, νὰ ἀπαλλάτῃς ἐαυτὴν ἀπὸ τὰς προλήψεις τῆς νηπιότητος, νὰ ἀναδειχθῆς τοιαύτη, ὥστε εἰς πᾶν λυπηρὸν συνάντημα νὰ λέγῃς προθύμως τε καὶ περιχαρῶς, ὅτι ἦσο παρεσκευασμένη, νὰ διασκεδάξῃς τὰς προσθήκας τῆς φαντασίας σου, διὰ νὰ μάθῃς ὅτι τὰ δοκοῦντα σοὶ ἀγαθὰ ἦσαν ἀνύπαρκα ἀναπλάσματα, διὰ τοῦτο καὶ ψεκτέα καὶ ἀπρηρσιψίμα, καὶ τέλος πάντων νὰ ἐκτιμᾷς τὰ πράγματα καθ' ἣν πραγματικὴν τιμὴν ἔχουσιν, ἐπειδὴ πολλοὺς περισσοτέρους λόγους ἔχομεν νὰ μεμψιμοιρῶμεν διὰ τὰς ἐσφαλμένους προλήψεις μας παρὰ διὰ τὴν διεστραμμένην τύχην μας, καὶ πολλάκις δὲν μᾶς θλίβουσι τόσον τὰ πράγματα, ὅσον μᾶς λυπεῖ ἡ δόξα ἣν περὶ αὐτῶν ἔχομεν.

Διὰ νὰ ἔχῃς εὐήμερον κατάστασιν, πρέπει νὰ σκέπτεσαι ὀρθῶς, καὶ νὰ σέβεται μὲν τὰς κοινὰς ὑπολήψεις, ὅταν πρόκηται λόγος περὶ θρησκείας, καὶ συλλογίζεσαι δὲ μὲ δική σου τρόπον ἀπὸ τὸν χυδαῖον ἀνθρωπίν, ὅταν ὁ λόγος περὶ ἠθικῆς καὶ περὶ εὐζωίας. Χυδαῖον δὲ ὀνομάζω τὸν φρονούντα μηδαμινὰ καὶ χαμαίζηλα πράγματα. Καὶ ὁ μὲν χυδαῖος διαλέγεται μόνον περὶ τύχης καὶ ὑπολήψεως, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἀκούει τις παρ' αὐτοῦ εἰμὴ τὸ «ἐξακολούθει τὴν ὁδὸν σου, καὶ σπεῦδε νὰ προχωρήσῃς» ὁ δὲ σοφὸς λέγει, «ἀρκεσθήτη εἰς τὰ ἀπλά πράγματα» ἔκλεσον βίον «εἰρηνικὸν καὶ ἡρεμὸν» ἀπέφυγε τοῦ βίου τὸν πολυλύκροντον θόρυβον, καὶ τοῦ ἀπειροκάλοῦ ὄχλου «τὴν τύρβην τὴν θορυβίωδην καὶ πολυτάραχον. Ἡ τῆς ἀρετῆς ἀμοιβὴ δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὴν μαρτυρίαν τῆς ἰδίας συνειδήσεως.» Τῶντι, μετὰ τὴν ἀρετῆν ἢ αὐτάρκειαν.

Ὅταν δὲν ἔχῃς πολλὴν χρῆσιν τοῦ κόσμου, τότε ὁ κόσμος ἔχει μικρὰν ἰσχὺν ἐπὶ σοῦ· καὶ ἂν δὲν κυριεύσῃς ἀπὸ τὰ ἐπιτηδία σου ἰδίωμα τα, ἀλλὰ φέρεσαι περὶ τὰς τρυφὰς ἀδιαφόρος

τότε τὰ πάντα ὑπέκουον εἰς τὴν ἐξουσίαν σου.

Οὐκ ὀλίγον δὲ συντελεῖ καὶ ὁ μονήρης βίος εἰς τὸ νὰ κατατείλῃ καὶ καταδάμασῃ τις τὰς ἐντυπώσεις τὰς ὁποίας μᾶς προξενοῦν τὰ αἰσθητὰ ἀντικείμενα. Ἐπειδὴ δὲ σοὶ ἀρέσει ἡ μοναχία, ἔχε προσδιωρισμένας τινὰς ὥρας τῆς ἡμέρας εἰς ἀνάγνωσιν καὶ χορῆσιν τῶν σκέψεών σου. Εἰς πᾶσιν τῆς ἐκκλησίας μας λέγει ὅτι, «Ἡ σκέψις τῆς ψυχῆς μας ὀφθαλμὸς ἀκαίμητο δι' οὐ εἰσαγεται τὸ φῶς καὶ ἡ ἀλήθεια.» Ἡ δὲ τοῦ Σολομῶντος σοφία λέγει: «Καὶ ἀπάξω αὐτὸν εἰς ἐρημίαν καὶ λαλήσω τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.» Τῶντι, ἐκεῖ ἡ ἀλήθεια δίδει τὰ μαθήματα τῆς, αἱ προλήψεις ἐκλείουσιν, ἡ περιαντολογία μετριάζεται καὶ ἡ τυραννικὴ ὑπόληψις ἐκπίπτει τοῦ κράτους τῆς. Ὅστις κατανοήσει ἀληθῶς τοῦ κόσμου τὴν ματαιότητα θέλει δικαιολογήσει τὸν Πλίνιον εἰπόντα ὅτι: «Βέλτιον νὰ διάγῃ τις μὴδὲν πράτων μηδαμινὰ.»

Ἦδη δὲ ἐπανέρχομαι εἰς τὸ ὅτι ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία συνίσταται εἰς τὴν τῆς ψυχῆς ἡρεμίαν καὶ εἰρηνικὴν κατάστασιν. Βεβαίως δὲν δύναται τις νὰ αἰσθανθῆ τὴν γλυκύτητα τῶν ἡδονῶν τοῦ πνεύματος ἀνευ τῆς τοῦ πνεύματος ἀληθοῦς ὀρθότητος· ἐπειδὴ ὅταν τὸ πνεῦμα ἦναι καθαρὸν καὶ ἡτυχον, τότε τὰ πάντα μετατρέπονται εἰς ἡδονάς. Διὰ νὰ διάγῃς ὅθεν ἀναπαυμένην ζῶην καὶ ἀτάραχον, ἀκολουθήσου τοὺς ἐξῆς κανόνας ὡς ἀλυσθᾶστους. Μὴ γίνεσαι εἰς τὰς τρυφὰς ἐκδοτος μετ' εὐλείαν προσήλωσιν· μὴ ἐλπίζῃς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπατάσαι· προτίμη τὴν μοναδικὴν ζῶην, ὡς μητέρα μὲν τῆς ἀναπαύσεως, φίλην δὲ τῆς φρονήσεως· καὶ τέλος ἀπέφυγε, ὅσον τὸ δυνατόν, τὸν πολυκύμαντον τοῦτον κόσμον ὡς ἀπατεῶνα καὶ ἐπισφαλῆ.

Ὅσω πλέον ἐπιμύνησαι μὲ τὸν κόσμον, τοσοῦτω μᾶλλον κραταιοῦνται τὰ πάθη σου, ἐπειδὴ ἡ μετὰ τοῦ κόσμου ἐπιμύνησι καθ' ἑαυτὴν τὴν ἀνθρωπίν μᾶλλον ἀδικον καὶ ἦττον σεμνὸν καὶ κόσμιον. Ὁ ἰὸς τοῦ κόσμου ταχέως διαδίδεται εἰς τὰς τρυφερὰς ψυχὰς, διὰ τοῦτο ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἀποκλείσῃ τὰς διόδους δι' ὧν τὰ πάθη εἰσέρχονται. Εὐκολώτερον εἶναι νὰ προλάβῃ τις τὰ πάθη του, ἢ νὰ τὰ ἐξαλείψῃ καθ' ὅλοκληρίαν ὅταν ἀπαξ γεννηθῶσι, καὶ ἂν, καλῇ τύχῃ, κατορθώσῃ νὰ τὰ ἐξοστρακίσῃ καὶ νὰ τὰ καταβάλλῃ πάλιν κρῖνει ἐπιθυμιῶν τινὰ ἔχνη. Εἶναι εὐκόλον νὰ ἀντισταθῇ τις εἰς τὰ πρῶτα τῆς φύσεως ὀρ-